

KELA/11928/2025

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö
Työikäisten ja eläkeläisten osaamiskeskus
Eläke- ja asumistukiryhmä

6.11.2025

Kansaneläkelaitoksen asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallintovaliokunta 12.11.2025

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi

- hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettuun lakia. Lakiin lisättäisiin säännökset viranomaisaloitteisesta viestinvälityspalvelutilin avaamisesta suomi.fi-tunnistusta käyttäville luonnollisille henkilöille. Lisäksi lakiin lisättäisiin tarkennettavat säännökset viestinvälityspalvelun hyödyntämiseen liittyen.
- sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia. Lakia muutettaisiin siten, että sähköinen tiedoksianto viestinvälityspalveluun olisi mahdollinen ilman tiedoksiannon vastaanottajan erillistä suostumusta. Lain soveltamisalaa muutettaisiin esitutkinnan ja poliisi tutkinnan osalta. Lisäksi lakiin lisättäisiin sähköisestä tiedoksiannosta lähetettävää ilmoitusta koskevaa sääntelyä sekä muutettaisiin sähköisesti toimitettavan asiakirjan määräaika koskevaa sääntelyä.
- digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lakia. Lain soveltamisala laajennettaisiin koskemaan myös poliisitutkintaa ja esitutkintaa.
- oikeushallinnon viranomaisia ja tuomioistuimia koskevaa sääntelyä.

Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttaminen

Kela pitää hyvänä, että tukipalveluissa tarkoitettujen tukipalvelujen käyttäminen olisi jatkossakin Kelan oikeus, mutta ei velvollisuus.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain muuttaminen

Kela on edistänyt digitaalisuutta ja sähköistä tiedoksiantoa vuosien ajan. Kuten Kelaa koskevissa vaikutustenarvioinnissa s. 56 todetaan, suostumuksen sähköiseen tiedoksiantoon oli antanut yli miljoona henkilöä vuoden 2024 lopussa.

Ehdotettavissa muutoksissa hyvää olisi se, että Kelalla säilyisi mahdollisuus valita, toimitaanko tiedoksianto viestinvälityspalveluun eli Suomi.fi:hin vai asiointipalveluun eli OmaKelaan. Kela on panostanut OmaKelan kehittämiseen ja se toimii muutenkin kuin pelkkänä asiakirjojen tiedoksiantokanavana. Kelan tarkoituksena on, että Kela lähettäisi tiedoksiantavat päätökset ja muut asiakirjat jatkossakin OmaKelaan.

KELA/11928/2025

6.11.2025

Ehdotettu sääntely mahdollistaa sähköisen tiedoksiannon edistämisen tarkoituksenmukaisella tavalla, jotka ovat Kelassa toteutettavissa kohtuullisin kustannuksin.

Kelan kohdalla muutos tarkoittaisi sitä, että sähköisiä tiedoksiantoja saisivat ne, jotka asioivat OmaKelassa ja jotka ovat ilmoittaneet Kelalle sähköisen osoitteen heräteviestin lähettämistä varten. Kelan tarkoituksena on informoida asiakkaita aktiivisesti muutoksista. Informointi tapahtuisi yleisesti muun muassa verkkosivujen kautta. Lisäksi lainmuutoksen voimaantulon jälkeen OmaKelaan kirjautuvia informoitaisiin erikseen OmaKelassa muutoksesta ja sen vaikutuksista. Asiakkailla säilyisi mahdollisuus kieltäytyä erikseen sähköisistä tiedoksiannoista.

Muutokset eivät koskisi niitä, jotka eivät asioi lainkaan OmaKelassa. He saisivat jatkossakin tiedoksiannot postitse. Myös ne, jotka ovat aiemmin antaneet suostumuksensa sähköiseen tiedoksiantoon, saisivat jatkossakin tiedoksiannot sähköisesti.

Ehdotetut muutokset mahdollistavat sen, että sähköisiä tiedoksiantoja voisi toimittaa asiointipalveluun myös sillä perusteella, että henkilöllä on viestinvälityspalvelutili eli Suomi.fi-tili. Tältä osin Kela toteaa, että nykyisillä järjestelmillä tämä ei olisi mahdollista ilman kalliita muutoksia. Tarkoituksena on mahdollistaa tämä ratkaisu Kelan kokonaisjärjestelmäuudistuksen eli Eepoksen yhteydessä.

Kelan tavoitteena on ollut muuttaa Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 20 a §:ää, ja tästä on hallituksen esitys nyt samanaikaisesti eduskunnan käsittelyssä. Asiointilakiin esitetyt muutokset yhdessä Kela-lakiin esitetyillä muutoksilla mahdollistavat Kelan sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuuden.

Sähköisen asiakirjan saapumista määräajassa koskeva ehdotus (11 §)

Voimassa olevan lainsäädännön mukainen malli, jossa määräajat on sidottu viraston aukioloaikoihin, on vanhentunut eikä toimi Kelan kaltaisten viranomaisten kohdalla. Muutos olisi vallitsevan oikeuskäytännön mukainen.

Oikeudenkäymiskaaren ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain prosessiosoite- ja tiedoksiantosääntelyä koskevat ehdotukset

Kela pitää hyvänä, että sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta pyritään edistämään muutoksenhakuprosessissa. Kela haluaa tässä yhteydessä nostaa esille toimeentuloturvaetuuk-sien muutoksenhakumenettelyyn liittyvät erityispiirteet. Kelan toimeenpanemia etuuksia

KELA/11928/2025

6.11.2025

koskevien lakien muutoksenhakusäännösten mukaan valitus toimitetaan Kelalle (ks. esim. sairausvakuutuslain 17 luvun 2 §). Sääntelyn tarkoituksena on, että Kela tutkii itseoikaisu-mahdollisuuden ennen kuin asia lähetetään muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Tämä yksinkertaistaa ja nopeuttaa menettelyä.

Jos itseoikaisu ei ole mahdollinen, lähettää Kela valitusasiakirjat muutoksenhakuelimelle varsinaista muutoksenhakumenettelyä varten. Samalla Kela kuulee asianosaista Kelan valituslausunnosta. Kuuleminen perustuu vakiintuneeseen menettelyyn, joka on yleisesti käytössä toimeentuloturva-asioissa, ei pelkästään Kelan toimeenpanemissa etuuksissa. Menettelyn tarkoituksena on nopeuttaa valitusprosessia, kun muutoksenhakuelimen itse suorittama kuuleminen jää usein tarpeettomaksi.

Kelan näkemyksen mukaan Kelan hoitamaan kuulemiseen ei sovelleta hallintoprosessilakia. Kuulemista voidaan pitää itseoikaisumahdollisuuden tutkimiseen liittyvänä jälkitoimena. Kelan suorittamana kuulemista ei voida luontevasti nähdä lainkäyttönä. Kyse on viime kädessä Kelan asiakirjoista.

Näin ollen suunnitellut muutokset hallintoprosessilain prosessiosoite- ja tiedoksiantosääntelyyn eivät vaikuttaisi siihen, millä tavalla Kela antaa kuulemista koskevat asiakirjat tiedoksi. Kelan asiakirjojen tiedoksiantoihin sovelletaan sitä, mitä yleislainsäädännössä (hallintolaki ja laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa) ja erityislainsäädännössä (laki Kansaneläkelaitoksesta ja etuuslait) säädetään.

Se, että Kelan suorittamiin tiedoksiantoihin sovelletaan em. säännöksiä eikä hallintoprosessilakia, mahdollistaa Kelalle myös paremmin sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuuden ja siten säästöjen toteuttamisen. Kelan tietotekniset järjestelmät eivät ilman kalliita muutostöitä taipuisi esimerkiksi siihen, että valituksen vireillepanokanava määrittäisi, millä tavalla Kelan tulisi antaa kuulemiseen liittyvät asiakirjat tiedoksi. Järjestelmien kehittämisen ja kustannusten näkökulmasta on parempi, että Kelan asiakirjojen tiedoksiantoon sovelletaan asiasta riippumatta samoja säännöksiä.

Kela kuitenkin toteaa lopuksi, että muutoksenhakuaste vastaa kuitenkin aina lopulta kuulemisen järjestämisestä hallintolainkäyttölain ja ao. prosessin mukaisesti.

Pasi Pajula
Osaamiskeskuksen päällikkö

KELA/11928/2025

6.11.2025